

Toelichting zonneladder

De Nationale omgevingsvisie (NOVI) bevat naar aanleiding van de motie Dik-Faber een zonneladder. In de NOVI staat dat de duurzame opwek van elektriciteit op land door middel van zon met name op daken moet plaats vinden volgens de onderstaande 'ladder':

1. Zonnepanelen op daken en gevels van gebouwen: omdat hier al sprake is van bebouwing zal het introduceren van zonnepanelen op deze plekken volgens de overheid doorgaans minder invloed hebben op de kenmerken of identiteit van een gebied.
2. Onbenutte terreinen in bebouwd gebied de voorkeur: vanuit de principes hiervoor hebben de onbenutte terreinen in bebouwd gebied de tweede voorkeur.
3. Landelijk gebied: om aan de gestelde energiedoelen te voldoen, kan blijken dat ook locaties in het landelijk gebied nodig zijn. Ook in dat geval gaat de voorkeur uit naar het zoeken van slimme functiecombinaties. Hoewel natuur- en landbouwgebieden daarbij niet volledig worden uitgesloten, ligt de voorkeur bij gronden met een andere primaire functie dan landbouw of natuur, zoals waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, binnenwateren of areaal in beheer van het Rijk (zoals Rijkswaterstaat, ProRail, Staatsbosbeheer), waaronder waar mogelijk bermten van spoor- en autowegen.

'Deze voorkeursvolgorde houdt geen volgtijdelijkheid in', volgens de ontwerp-NOVI. De diverse mogelijkheden kunnen gelijktijdig benut worden.

Zonnepanelen zijn over meerdere jaren rendabel en daarom een goede investering in de toekomst. Wat zijn de redenen dat de grootschalige daken nog niet vol liggen met zonnepanelen? In gesprekken met de markt, de ontwikkelaars en financiers komen de volgende redenen herhaaldelijk naar voren:

- A Geen geld / ruimte voor investering
- B Geen eigenaar van het dak
- C Geen match tussen dak en verbruik (bijvoorbeeld een bedrijf met veel energieverbruik en klein dak of andersom)
- D Geen geschikt dak voor zonnepanelen: vaak zijn dakconstructies niet sterk genoeg om zonnepanelen te dragen. In onze gemeente zijn ook veel monumenten, waarbij zonnepanelen niet mogelijk zijn.
- E Geen tijd / kennis / prioriteit
- F Onzekere toekomst

Relatie met Klimaatakkoord en RES

In het kader van het Klimaatakkoord en de RES kunnen zonnepanelen op daken minder dan 15 Kwp niet meegeteld worden. Alleen de zonnepanelen op grootschalige daken van meer dan 15 Kwp mogen meegeteld worden. Dit stimuleren we zoveel mogelijk, zoals hierna wordt beschreven. Bij het opstellen van de ontwerp-RES in de RES-regio U16 is de regionale doelstelling van 1,8 Twu bepaald en daarna vastgesteld. Hierbij is 50% van de potentie aan grootschalige daken meegeteld. Om de doelstelling te realiseren, moeten de deelnemende gemeenten ook inzetten op wind- en/of zonne-energie.

Stand van zaken gemeente Stichtse Vecht

In de afgelopen jaren zijn er diverse malen luchtfoto's gemaakt om te bepalen hoeveel grootschalige daken er in potentie zijn en op hoeveel daken er zonnepanelen zijn. Veel gemeenten hebben daar geen inzicht in en door het maken van luchtfoto's ontstaat er meer beeld. Hieruit is het volgende naar voren gekomen:

In gemeente Stichtse Vecht staan er bijna 40.000 gebouwen waar in theorie zonnepanelen op passen. Op 5.000 daken zijn nu in totaal 60.000 zonnepanelen geïnstalleerd (een mix van kleine en grote systemen). Dat zijn er ruim 10.000 meer dan in 2019. De betrouwbaarheid van deze gegevens is zeer hoog (minimaal 95%) omdat we via een detectieprogramma onze eigen luchtfoto's uitlezen. Op de gemeentelijke gebouwen gaan we de geschikte daken zoveel mogelijk voorzien van zonnepanelen, maar dit is slechts een fractie van het aantal beschikbare daken.

Helaas kan vanaf een luchtfoto niet worden bepaald of een dak echt geschikt is voor zonnepanelen. Daar is meer onderzoek voor nodig in het gebouw zelf. We kunnen in theorie vaststellen waar kleine en grote systemen op passen, maar ook dit is niet eenduidig vast te stellen alleen op basis van de oppervlakte. Of er een klein (minder dan 60 panelen) of groot systeem op past (meer dan 60 panelen) is niet alleen afhankelijk van de grootte van het dak, maar ook van de constructie van het dak. Voor de realisatie van het systeem speelt daarbij ook de (financiële) situatie en de bereidheid tot medewerking van de eigenaar.

Een scan van het daadwerkelijke aantal geplaatste zonnepanelen is heel betrouwbaar, een inschatting van de potentie voor zonnepanelen blijft vooralsnog lastig omdat we op korte termijn niet beschikken over de benodigde kwaliteitsgegevens van de daken. Om toch een beeld te schetsen van de totale potentie zal een regionaal onderzoek worden uitgevoerd onder de vlag van de RES. Wij geven er de voorkeur aan deze analyse af te wachten, zodat we de resultaten ook met andere gemeenten kunnen vergelijken. De aannames zijn dan overal gelijk en geven een betrouwbaarder beeld van de werkelijke situatie en de maximale potentie voor zon op dak. De resultaten van dit onderzoek worden in het eerste kwartaal van 2021 verwacht.

De gemeente stimuleert zoveel mogelijk het realiseren van zon op dak, maar heeft hierbij te maken met de hiervoor genoemde redenen.

Ondernemers

Ten aanzien van de doelgroep ondernemers hebben we tot nu toe het volgende gedaan:

- Informatiebijeenkomsten georganiseerd met externe partners voor de ondernemers over zonnepanelen
- Het EnergieCollectief Utrechtse bedrijven subsidie gegeven om ondernemers te begeleiden bij verduurzaming.
- Via sociale media ondernemers informeren over zonnepanelen en SDE subsidie.
- Subsidie provincie onder de aandacht gebracht bij ondernemers.

Er zijn verschillende ondernemers die advies hebben gekregen van ECUB en een aantal heeft zonnepanelen geïnstalleerd.

Inwoners

In samenwerking met Stichting Duurzame Vecht worden regelmatig informatiebijeenkomsten over energiebesparing en energieopwekking in/op de eigen woning georganiseerd. Ook

worden er regelmatig inkoopacties georganiseerd om (gezamenlijk) zonnepanelen aan te schaffen en te installeren. In 2021 zullen deze activiteiten worden doorgezet.

Ook kunnen de inwoners onafhankelijk informatie inwinnen op het online energieloket van de gemeente: <https://jouwhuislimmer.nl/>. Hier kunnen inwoners:

- Informatie vinden over de werking en businesscase van zonnepanelen
- Checken of het dak geschikt is voor zonnepanelen
- Tips vinden voor het beoordelen van offertes voor zonnepanelen

Gemeentelijk vastgoed

Sporthal Stinzenhal te Breukelen duurzaam en aardgasloos

In 2020 is de verduurzaming van de Stinzenhal in Breukelen afgerond. De sporthal is afgekoppeld van het aardgas, CV-ketels zijn vervangen door warmtepompen en de verlichting is vervangen door ledlampen. Dit scheelt niet alleen veel energie, maar is ook prettiger voor de sporters. De zonnepanelen die op het dak liggen dekken grotendeels de elektriciteitsbehoefte van dit pand. Verduurzaming vraagt echter ook om aanpassing van het gedrag van de gebruikers. Daarom worden de sportclubs, scholen en overige gebruikers betrokken bij een duurzaam gebruik van de sporthal.

Duurzame opwek van energie op gemeentelijke daken

Op vier gemeentelijke gebouwen (het gemeentehuis en Goudestein in Maarssen, het Dorpshuis van Nieuwer Ter Aa en de Stinzenhal in Breukelen), zijn inmiddels zonnepanelen geplaatst. Hierdoor wordt een deel van het stroomverbruik nu al lokaal en duurzaam opgewekt. Begin volgend jaar plaats de gemeente op de daken van de brandweergarages Maarssen, Loenen, Breukelen en Kockengen zonnepanelen.

Zorg

Green Deal Zorg Vechtstreek is in 2020 getekend met Zorggroep Vechtstreek, inclusief de twee verhuurders woningstichting Vecht en Omstreken en Habion.

Careyn doet al 4 jaar mee.

Leger des Heils (Meerenhoef) heeft begin dit jaar de Green Deal Duurzame Zorg getekend.

Habion heeft bijvoorbeeld al zonnepanelen geplaatst (incl groen dak) op het Kampje.

Woningstichting Vecht en Omstreken gaat eind van het jaar aan de slag met aanleg van WKO, hier kan Vechtstreek bij aansluiten.

Parkeergarages

Ten aanzien van het realiseren van zonnepanelen op parkeergarages zijn we in gesprek met een bedrijf om te bezien of en op welke wijze de daken van de parkeergarages in onze gemeente benut kunnen worden.

Provincie Utrecht

De provincie Utrecht ondersteunt ondernemers met advies en subsidie bij de aanleg van zonnepanelen op daken en andere duurzame maatregelen. Ook ondersteunt de provincie scholen met voorlichting en het aanvragen van subsidie voor zonnepanelen.

RES-regio U16

Gebleken is dat veel gemeenten graag meer zonnepanelen op daken zouden willen realiseren. Daarom is onlangs besloten dat we in regionaal verband een plan van aanpak zon op dak opstellen om te bezien of er meer mogelijkheden zijn om dit te stimuleren en te realiseren. Dit plan van aanpak wordt in januari 2021 opgeleverd.

Tredes zonneladder

Trede 1:

Hiervoor is zon op dak beschreven. We gaan in kaart brengen of er onbenutte bebouwde locaties zijn, die we kunnen benutten voor zonnepanelen. Bekend is dat het realiseren van zonnepanelen op geluidsschermen, viaducten etc een zeer arbeidsintensief proces is en dat hier vaak hoge kosten mee gepaard gaan met relatief geringe opbrengsten.

Trede 2:

Langs infrastructurele werken, industriële plassen en pauzelandschappen. Veel infrastructurele werken zijn aanwezig langs rijkswegen en spoorwegen. Deze zijn vaak in eigendom bij RWS en Prorail. Bekend is dat het plaatsen van zonnepanelen in een lange strook langs infrastructuur vaak niet rendabel is. Er zijn lage energieopbrengsten. Bovendien

hebben RWS en Prorail hun eigen prioriteiten en kunnen we dat als gemeenten nauwelijks beïnvloeden.

Trede 3:

- Langs stads- of dorpsrand;
- Minder efficiënte landbouwgrond;
- Andere plassen;
- Buffer rondom natuurgebieden;
- Recreatiegebieden.

De kanskaart is opgesteld aan de hand van de waarden op het grondgebied van onze gemeente. Cultuurhistorie en NNN- en vogelweidekerngebieden zijn bijvoorbeeld meegenomen. Niet gekeken is naar het functioneren van de landbouwgronden. Het is aan de ondernemers zelf of men zonnevelden wil realiseren in de kansrijke zones van de kanskaart. In relatie tot de aanwezige netinfrastructuur zal bekeken worden of in onze gemeente realisatie van zonnevelden langs dorpsranden een logische locatie zal zijn. Dan wordt ook het veenweidegebied meer open gehouden.

Trede 4:

Productieve landbouwgronden: het is aan de ondernemers zelf of men zonnevelden wil realiseren in de kansrijke zones van de kanskaart.

Het inzetten op het realiseren van zonnevelden is noodzakelijk om de gestelde energiedoelstellingen te behalen naast de inzet op zon op grootschalige daken. Zelfs als alle daken optimaal benut worden, zijn er nog zonnevelden nodig. Zoals gezegd, is het als gemeente alleen mogelijk om dit te stimuleren en faciliteren en is garantie op het realiseren van zon op dak niet te geven. Alleen ten aanzien van het gemeentelijk vastgoed. Daar zet de gemeente al volop op in.